

Kód kurzu: [SP7MK_MTO2](#)

Číslo úkolu: 2

Autor: Lenka Chaloupková

VÝZKUMNÝ NÁVRH

Téma výzkumu: Úrazovost dětí a mládeže

Největším zdravotnickým problémem dětského věku jsou úrazy. Mezi příčinami úmrtí v ČR jsou úrazy v dospělé populaci na třetím místě, u dětí a dospívajících na místě prvním. Kromě zdravotního problému zasahují do života lidí i z pohledu sociálního a ekonomického. Náklady spojené s řešením úrazů, s ošetřením, hospitalizací, následnou rehabilitací, jsou vysoké, jedná se o několik desítek miliard korun ročně, a to ve velmi hrubém odhadu (Janoušek a kol, 2007). Ve srovnání se státy Evropské unie, kde se posledních 20 let rozvinula úrazová prevence, je v ČR úrazová mortalita dětí téměř dvojnásobná (Benešová a kol, 2007). Stejně problémy řeší i další státy světa (Kanada, USA) i Evropské unie (Reimers et al, 2008).

Cíl výzkumu: Zjistit úrazovost dětí a dospívajících v náhodném vzorku populace a porovnat výskyt úrazovosti a jednotlivých druhů úrazů s dostupnými informacemi Ústavu zdravotnických informací a statistiky Ministerstva zdravotnictví České republiky (ÚZIS). Dále zjistit informovanost dětí a rodičů o možnostech prevence úrazovosti a jejich schopnost poskytnout první pomoc při úrazech.

Hlavní výzkumná otázka:

Bude rozložení úrazů v náhodně získaném vzorku odpovídat statistickým údajům pro ČR?

Vedlejší výzkumné otázky:

Co si lidé představují pod pojmem prevence?

Jaká preventivní opatření by navrhovali a čeho by se týkala?

Dají se preventivními opatřeními snížit rizika vzniku úrazů?

Jsou lidé připraveni poskytnout první pomoc?

Volba výzkumné strategie a její zdůvodnění

Chceme testovat hypotézu – použijeme kvantitativní výzkumnou strategii, deduktivní metodu. Náš problém je zapsán jazykem hypotéz, přes ně navrhne jaké spojení mezi jednotlivými proměnnými bychom měli najít a jestli jsou pravdivé. Hypotézy pak přijmeme nebo je zamítneme.

Hypotézy (1 teoretická a 3 pracovní)

Teoretická: Na náhodně získaném vzorku dětské populace zůstane rozložení úrazovosti – dopravní úrazy, školní a ostatní – stejné jako údaje z celé ČR.

Pracovní:

Nejčastějším úrazovost bude při dopravních nehodách.

Školní úrazy v sobě zahrnují pohyb dětí po školní budově a účast na tělesné výchově

Největší informovanost o prevenci se týká prevence dopravních úrazů.

Seznam konceptů a indikátorů

pro dopravní úrazy: rodiče vlastní auto, vozí děti autem do školy, děti mají kolo, často jezdí na kole ve volném čase, chlapci mají vyšší počet těchto úrazů – od malička si hrají s auty

školní úrazy: dítě se účastní aktivně tělocviku, hyperkinetické děti mají větší předpoklad ke vzniku úrazů

Prevence dopravních úrazů – většina si představuje dodržování pravidel silničního provozu – jak chodci, tak řidiči

Návrh metody sběru dat – vypracování dotazníku, retrospektivní sběr dat (respondent od 6 do 20 let vyplní dotazník, ve kterém popisuje údaje, které si pamatuje o úrazech vzniklých od narození do současnosti).

Další možnost – retrospektivní sběr dat z databáze úrazů – např. ve Fakultní nemocnici Brno, pracoviště medicíny dětského věku (Dětská nemocnice, Černopolní, Brno), z databáze centrálního příjmu pacientů či chirurgické ambulance vypsát údaje o charakteru úrazů přijímaných za určitá časová období.

DOTAZNÍK pro zjištění úrazovosti dětí a mládeže

1. Iniciály dítěte (jméno/příjmení) .....
2. Rok narození dítěte .....
3. Pohlaví: dívka chlapec
4. Bydliště (název obce nebo její části) .....
5. Název a místo školy, kterou navštěvují .....
6. Současný zdravotní stav : jsem zdrav(a): ano ne
(pokud ne, vyplň následující řádky, kde ve stručnosti popiš zdravotní problémy)

.....
.....

Informace o úrazu

7. **Název úrazu** (diagnóza či stručný popis).....

8. **Jednalo se o úraz** hlavy trupu horních končetin dolních končetin celého těla jiné

9. **Kdy se úraz stal** (v kolika letech či který kalendářní rok).....

10. **Kde se stal**.....

11. **Při jaké činnosti :**

- ve volném čase doma ve volném čase venku
 při aktivitách v e školní budově při aktivitách školy venku
 při organizované sportovní činnosti v budově při organizované sportovní činnosti venku
 při neorganizovaném sportování v budově při neorganizovaném sportování venku
 autonehoda jízda na kole hra na dětském hřišti

jiné .....

Zdravotní hledisko úrazu:

12. **První pomoc a ošetření poskytl hned na místě:** rodiče starší kamarád dospělý laik

kolemjdoucí lékař zdravotníci zvolané první pomoci rodiče až doma

13. **Byla potřeba hospitalizace (leželo dítě v nemocnici)?** ano ne

Pokud ano, jak dlouho: 1den 2-7 dnů 14 dní 3 týdny 1 měsíc déle jak měsíc

14. **Jak dlouho trvalo léčení v domácím prostředí:**

1den 2-7 dnů 14 dní 3 týdny 1 měsíc déle jak měsíc

15. **Měl úraz zdravotní následky?:** ano ne pokud ano: částečné trvalé

16. **Dovedl (a) bys poskytnout první pomoc?** určitě ano možná ano možná ne určitě ne nevím

17. **Dovedli by Vaše rodiče poskytnout první pomoc ?**

určitě ano možná ano možná ne určitě ne nevím

Preventivní hledisko:

16. **V okamžiku úrazu jsem byl(a) pod dozorem:** ano ne

pokud ano: dospělé osoby staršího sourozence mladšího sourozence jiné osoby

17. **Myslíš si, že se dalo úrazu předejít:** ano ne

Pokud ano, popiš jakými opatřeními.....

.....

18. **Věděl(a) jsi o těchto možnostech než se úraz stal?** ano ne

19. **Byl(a) jsi poučen(a) o pravidlech silničního provozu ?**

určitě ano možná ano možná ne určitě ne nevím

Pokud ano, poučení provedli: rodiče učitel ve škole jiná osoba prarodiče nevím

Návrh výzkumné populace (vzorku):

Žáci základních a středních škol, počet: 120 jedinců, věkové kategorie 6 -10 let, 11 - 15 let,

16 - 20 let, každá kategorie v zastoupení 40 jedinců

Zamyšlení se nad praktickými a etickými problémy:

Je potřeba si domluvit rozdávání dotazníků ve školních zařízeních (základní škola, gymnázium) - setkání s ředitelem školy, vysvětlení výzkumu, domluva s učiteli, kdy a kterou hodinu je vhodné dotazník vyplnit – jestli na začátku či na konci hodiny apod. Dotazník by měl být formulován jednoduše, aby byl srozumitelný pro všechny oslovené věkové skupiny respondentů, vyplnění aby bylo také časově nenáročné (maximálně 10 minut). Vyplňování dotazníku s nejmladšími respondenty osobně či s pomocí učitele.

Podle zákona o nakládání s osobními údaji – nepožadovat rodná čísla, jméno a příjmení a věk použít pouze pro začáteční rozdělení, dále zpracovávat údaje od respondentů pod pořadovými čísly – aby byla dodržena ochrana osobních údajů.

Seznam literatury:

1. JANOUŠEK, Stanislav, et al. *Úrazovost u žáků mladšího a staršího věku. Rizika fraktur a luxací ve vztahu k pohlaví a vývoji dítěte.* Česko - Slovenská Pediatrie. Česká lékařská společnost J. E. Purkyně. 2007, roč. 62, č. 12, s.655-663. ISSN 80-7262-206-4.
2. BENEŠOVÁ, Veronika, et al. *Sledování dětských úrazů ve vybraných regionech.* Česko - Slovenská Pediatrie. Česká lékařská společnost J. E. Purkyně. 2007, roč. 62, č. 6, s.371-375. ISSN 80-7262-206-4.
3. NISSEN, Karl - Heinz, et al. *Pediatrie.* Jana Jindrová; Jan Janda; Jiří Šušanka. 3. vyd. Praha : Scientia medica, 1996. 608 s. ISBN 80-85526-29-8.
4. TOŠOVSKÝ, Václav, et al. *Chraňte děti před úrazy.* 2. rozš. vyd. Praha : Státní zdravotnické nakladatelství, 1958. 73 s.
5. GRIVNA, Michal. *Metodika prevence úrazů na komunikativní úrovni.* 1. vyd. Praha : 2. Lékařská fakulta UK, 1999. 35 s. ISBN 80-238-41-54-8.
6. DUNOVSKÝ, Jiří, EGGERS, Hanz. *Sociální pediatrie.* 1. vyd. Praha : Avicenum, Zdravotnické nakladatelství, 1989. 256 s. ISBN 08-030-89.
7. ŠVEJCAR, Josef. *Péče o dítě.* 1. vyd. Praha : Agem pro Společnost rodinky, 1995. 263 s.
8. MATĚJÍČEK, Zdeněk. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte.* 4. vyd. Praha : Grada, 2007. 184 s. ISBN 80-247-0870-1.

9.LANGMEIER, Jozef. *Vývojová psychologie pro dětské lékaře*. 2. dopl. vyd. Praha : Avicenum, Zdravotnické nakladatelství, 1983. 288 s. ISBN 80-201-0098-7.

10.TRAPANI, Gianfranco., et al. *První pomoc a zdraví dítěte*. Eva Plíšková. [s.l.] : Portal, 2006. ISBN 80-7367-137-9. s. 21-144.

zahraniční autoři:

REIMERS, Anne-Marri, et al. *The area-based social patterning of injuries among 10 to 19 year olds Changes over time in the Stockholm Country*. BMC Public Health 2008, 8, p.131-146. ISSN 1471-2458-8-131

PARDI, Louis Andre, et al. *The effect of bicycle helmet legislativ in pediatric injury*. J Trauma Nurs 2007, 14 (2), p.84-87.

V žádném případě nedoporučuji rozdávat dotazník a snaži se sbírat data, která jsou povinně a na státní úrovni shromažďována! Téma je velice zajímavé, proto si k němu vymyslete zajímavou otázku, která přinese nová zjištění – zaměřte se třeba opravdu na tu informovanost o úrazech.